Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Matecką i senator Halinę Biedę
na 35. posiedzeniu Senatu
w dniu 12 stycznia 2022 r.

Oświadczenie skierowane do szefa Kancelarii Prezydenta RP Grażyny Ignaczak-Bandych

Jednym z najważniejszych problemów związanych z przemocą w ogóle, a z przemocą seksualną w szczególności jest dziś w Polsce bez wątpienia zjawisko pedofilii. Skuteczność ścigania jej sprawców okazuje się jednak w dużym stopniu czysto iluzoryczna, a sam proceder w obliczu pandemii i ograniczeń związanych z mobilnością uległ w ostatnich latach wyraźnej eskalacji. Skala zjawiska jest olbrzymia i trudna do pełnego oszacowania.

Fakt, że mimo istotnych ograniczeń komisja do spraw pedofilii już dziś oficjalnie monitoruje ponad 400 postępowań sądowych i prokuratorskich, daje częściowe wyobrażenie o powadze sytuacji. Wiadomo również, iż w przypadku postepowań już zakończonych, jeżeli okoliczności na to pozwalają, komisja występuje także w funkcji oskarżyciela posiłkowego, monitorując tym samym bieg całej sprawy przed sądem po odczytaniu aktu oskarżenia. W ramach swych uprawnień komisja może także dokonać analizy wyroków sądowych i jeśli uzna to za konieczne, występować do prokuratora generalnego z wnioskiem o złożenie kasacji w analizowanej sprawie.

Łatwo zauważyć, że na poziomie wstępnych założeń i ogólnego umocowania prawnego możliwości komisji wydają się zadowalające. Jednak praktyka działania dowodzi całego szeregu komplikacji, które de facto paraliżują postępowania, czyniąc część działań pozornymi lub niekompletnymi. Zapomniano bowiem zapewnić komisji prawo do prowadzenia postępowań wyjaśniających w sprawach, w których nastąpiło przedawnienie karalności. Ustawa z 2019 r. mimo nowelizacji nie przewidziała bowiem żadnych zmian w zakresie wprowadzenia przepisów regulujących procedurę postępowania wyjaśniającego. Powoduje to, że rozpoczęcie takiego postępowania przez komisję może zostać sparaliżowane przez zaskarżenie go do sądu okręgowego jako dotkniętego wadą prawną, a w konsekwencji unieważnione.

Projekt likwidujący tę lukę w zapisach ustawowych komisja złożyła już 26 kwietnia 2021 r. na ręce prezydenta Rzeczypospolitej Andrzeja Dudy. Przez kolejne pół roku trwały wspólne prace członków komisji i pracowników Kancelarii Prezydenta, a od 26 października w pełni gotowy projekt niezmiennie oczekuje na akceptację prezydenta i przesłanie do Sejmu. Bez pomocy tego narzędzia komisja nie może rozpocząć postępowań wyjaśniających i prowadzić ich zgodnie z przepisami, jako że właściwych rozwiązań zabrakło we wspomnianej ustawie.

Według szacunków komisji istniejący pat legislacyjny uniemożliwia obecnie prowadzenie ok. 100 postępowań. Tego rodzaju zaniechanie powodujące niemożliwość realizacji części kluczowych zadań przekłada się w konsekwencji również na utratę zaufania do komisji przez osoby pokrzywdzone, a nawet publiczne kwestionowanie jej wiarygodności.

Zwracamy się więc z prośbą o podjęcie pilnych działań w celu usprawnienia prac komisji do spraw pedofilii oraz uruchomienia koniecznych ustalonych wcześniej ścieżek legislacyjnych.

Ewa Matecka
Halina Bieda